

WRZESIEŃ 2020

MONITOR KOREAŃSKI

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie.

MGR JOANNA BECZKOWSKA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersYTET ŁÓDZKI

MONITOR KOREAŃSKI

WRZESIEŃ 2020

ŚMIERĆ POŁUDNIOKOREAŃSKIEGO URZĘDNIKA ZAGROZIŁA RELACJOM MIĘDZYKOREAŃSKIM

Incydent na północnokoreańskich wodach terytorialnych spotkał się z potępieniem ze strony Seulu. Niespodziewanie przewodniczący Kim Jong-un formalnie przeprosił za śmierć urzędnika, dzięki czemu nie doszło do eskalacji konfliktu. Strona południowokoreańska zażądała jednak wspólnego śledztwa, które również byłoby ewenementem w relacjach międzykoreańskich.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

4 września: partia rządząca osiągnęła porozumienie z lekarzami. Dwutygodniowy strajk lekarzy zrzeszonych w Koreańskim Stowarzyszeniu Medycznym został zakończony podpisaniem porozumienia z Partią Demokratyczną. Lekarze protestowali przeciwko reformie, która miała zwiększyć limity przyjęć na uczelnie medyczne oraz stworzyć nowe publiczne uczelnie tego typu. Uzgodniono, że planowana reforma zostanie „zawieszona” do momentu „stabilizacji sytuacji” związanej z pandemią COVID-19. Rząd zobowiązał się także do przeprowadzenia konsultacji ze środowiskami medycznymi przed ponownym przystąpieniem do prac nad uchwałą.

7 września: rząd wydłużył okres urlopu opiekuńczego ze względu na pandemię COVID-19. Zgromadzenie Narodowe przyjęło poprawki do ustaw dotyczących zatrudnienia, które wydłużają przysługujący pracownikom urlop opiekuńczy. Na początku roku przyjęto pierwszą tego typu poprawkę, która wprowadziła zwiększenie ilości urlopu opiekuńczego do maksymalnie dziesięciu dni. Zmiany wydłużyły ten okres to dwudziestu dni, a w przypadku samotnych rodziców do dwudziestu pięciu dni. Należy podkreślić, że taki urlop jest niepłatny. Nowe przepisy mają obowiązywać jedynie w czasie kryzysu. Decyzja o wprowadzeniu zmian wynikała z rosnącej liczby szkół i przedszkoli zamykanych w związku z pandemią COVID-19.

11 września: antyrządowe marsze w Dzień Pamięci Założenia Państwa zostały zakazane z powodu pandemii koronawirusa. Narodowa Agencja Policji wydała decyzję o zakazie wieców 3 października, kiedy przypada święto narodowe. Osoby łamiące ten zakaz mogą spodziewać się kar w związku z naruszeniem prawa o zapobieganiu chorobom zakaźnym. W tym roku zgłoszono ponad osiemdziesiąt wieców, które miały odbyć się w Dniu Pamięci Założenia Państwa. Należy przypomnieć, że pomimo zakazu władz lokalnych w stolicy odbyły się antyrządowe marsze 15 sierpnia, w wyniku których odnotowano ponad 550 nowych przypadków zakażeń COVID-19. 21 sierpnia władze stołecznej metropolii wprowadziły zakaz zgromadzeń powyżej dziesięciu osób.

13 września: minister sprawiedliwości znalazła się ponownie w ogniu krytyki związanej z nadużyciem władzy. Minister sprawiedliwości Choo Mi-ae złożyła oficjalne przeprosiny w odpowiedzi na oskarżenia o nadużycie władzy. Na początku miesiąca wybuchł skandal związany z wykorzystywaniem wpływów Choo Mi-ae dla uzyskania przepustek dla jej syna, odbywającego obecnie obowiązkową służbę wojskową. Minister sprawiedliwości nie przyznała się jednak do zarzutów, a przeprosiła za „sprawianie kłopotów w czasie, gdy cały naród przeżywa trudności z powodu kryzysu COVID-19”. Prokuratura prowadzi obecnie śledztwo w tej sprawie, gdyż oskarżenia nie dotyczą jednorazowego przypadku, ale szeregu sytuacji, w których naciski ze strony rodziny Choo Mi-ae miały wpływać na specjalne traktowanie w wojsku. Sytuacja ta stanowi problem dla obozu rządzącego: poprzedni minister sprawiedliwości również był uwikłany w podobny skandal, dotyczący jednak instytucji edukacyjnych. Obecny skandal został wykorzystany przez największą partię opozycyjną Siłę Narodu (wcześniej Partię Wolność Korei) do ataku na prezydenta, który nie zabrał głosu w tej sprawie. Zwiększyły się także naciski na Choo Mi-ae, aby zrezygnowała ze stanowiska. „Preferencyjne traktowanie” dzieci polityków jest kwestią, która bardzo porusza koreańskie społeczeństwo.

18 września: Suh Wook został nowym ministrem obrony. Prezydent Moon Jae-in mianował nowego ministra obrony, który ma stać się twarzą planowanych reform, które mają wzmocnić wojsko. Jedną z najważniejszych zmian ma być przejęcie kontroli operacyjnej (OPCON) od Stanów Zjednoczonych.

24 września: strona południowokoreańska podniosła kwestię rozwiązania problemu zbrodni wojennych w rozmowie z nowym premierem Japonii. Prezydent Moon Jae-in w rozmowie telefonicznej z premierem Suga Yoshihide wyraził potrzebę rozwiązania kwestii odszkodowań dla ofiar przymusowej pracy w trakcie drugiej wojny światowej. Jest to kwestia, która w ostatnim czasie poróżniła Seul i Tokio. Strona południowokoreańska liczy, że zmiany w japońskim rządzie będą oznaczały nowe nastawienie do nierozstrzygniętych sporów. Podczas

rozmowy obie strony miały wyrazić chęci do kontynuowania dialogu. Premier Suga podczas konferencji dla japońskich mediów zaznaczył, że nie chce zostawiać relacji japońsko-południowokoreańskich „takich, jakimi są obecnie”. Obie strony zgodziły się co do potrzeby utrzymania strategicznego partnerstwa, które ma przyczynić się do utrzymania pokoju w regionie.

28 września: walka ze skutkami pandemii COVID-19 została wskazana jako nowa płaszczyzna współpracy między Koreą Południową a państwami Azji Południowo-Wschodniej. W formie wideokonferencji odbyło się dziesiąte posiedzenie ministrów spraw zagranicznych Korei Południowej, Wietnamu, Kambodży, Mjanmy, Laosu i Tajlandii w formacie Mekong-Korea Południowa. W ubiegłym roku w Busan odbył się pierwszy szczyt przywódców tych państw, w czasie którego wskazano we wspólnej deklaracji kierunki rozwoju współpracy, przede wszystkim o charakterze gospodarczym. Format Mekong-ROK ma służyć także wspieraniu rozwoju państw Azji Południowo-Wschodniej przy wykorzystaniu doświadczenia Korei Południowej. W trakcie posiedzenia ministrów spraw zagranicznych skupiono się na problemach związanych z pandemią COVID-19. Jednym z istotnych postulatów Korei Południowej było zniesienie lub złagodzenie restrykcji dla podróżnych, co umożliwiłoby utrzymanie kontaktów biznesowych. Wszystkie strony zgodziły się, że współpraca gospodarcza stanowi ważny element walki z kryzysem spowodowanym pandemią. Spotkanie ministrów spraw zagranicznych było także okazją do podsumowania dotychczasowych osiągnięć formatu. Minister Kang Kyung-wha podkreśliła, że rząd południowokoreański zwiększył wpływy do wspólnego budżetu (Mekong-ROK Cooperation Fund) do trzech milionów USD, co ma świadczyć o znaczeniu partnerstwa z Azją Południowo-Wschodnią.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

2-3 września: prezes Korea Hydro & Nuclear Power odwiedził Czechy. Chung Jae-hoon spotkał się w Czechach z przedstawicielami rządu oraz publicznej spółki CEZ, aby dyskutować na temat możliwości realizacji projektu budowy elektrowni jądrowej w Dukovany. Prezes KHNP spotkał się z Jaroslavem Milem, specjalnym wysłannikiem ds. elektrowni nuklearnych, aby omówić możliwości współpracy w zakresie energetyki jądrowej. Podczas wizyty Chung Jae-hoon podpisał cztery memoranda o współpracy z lokalnymi firmami działającymi w tym sektorze. Była to kolejna wizyta przedstawicieli koreańskiego przemysłu energetycznego w

Czechach w przeciągu ostatnich lat, która miała za zadanie zmanifestowanie zainteresowania udziałem w projekcie inwestycji w Dukovany.

3 września: kolejny koreański dostawca części do baterii do samochodów elektrycznych zapowiedział inwestycję na Węgrzech. Firma Dongwha zapowiedziała budowę dwóch zakładów na Węgrzech, które będą stanowić elementy łańcucha dostaw dla branży elektromobilności. Oprócz zakładu produkującego elektrolit do baterii, Donghwa zamierza zainwestować w budowę zakładu recyklingu. Inwestycja ta ma przyczynić się do zrównoważonego rozwoju w sektorze produkcji baterii do samochodów elektrycznych.

8-10 września: koreańska firma zaprezentowała strategię współpracy z Polską na Międzynarodowym Salonie Przemysłu Obronnego w Kielcach. Koncern Hyundai Rotem podczas targów zaprezentował nie tylko dwa modele czołgów dostosowanych do polskiego programu „Wilk”, ale także strategię szerokiej współpracy. Firma zaproponowała dostosowanie do polskich wymagań koreańskiego czołgu podstawowego oraz transfer technologii we współpracy z polskimi spółkami zbrojeniowymi. Ponadto miałyby zostać zwiększona obecność hyundai Motor Group w Polsce, co mogłoby zaowocować współpracą wykraczającą poza przemysł obronny. Koreańczycy są zainteresowani nie tylko współpracą na rynku cywilnym, ale także strategicznym partnerstwem na szczeblu rządowym (wsparcie relacji na linii Warszawa-Seul). Z zaprezentowanego przez firmę harmonogramu współpracy wynika stworzenie dogodnego dla Polski modelu, w którym powstałby całkowicie polski łańcuch dostaw dla krajowej produkcji czołgów. Współpraca ta obejmuje także ministerstwa obrony: koreańskie zatwierdza projekt czołgu, który za pośrednictwem Hyundai Rotem zostanie transferowany do Polski, natomiast polski MON ma wskazać przedsiębiorstwa, które będą odpowiedzialne za produkcję. Pierwsza faza współpracy przewidziana jest na lata 2022-2024. Należy podkreślić, że Koreańczykom zależy na współpracy z Polską, która postrzegana jest jako miejsce wejścia na szerszy rynek europejski. Dla Polski natomiast oferta Koreańczyków jest atrakcyjna ze względu na możliwości przystosowania przemysłu do całościowej produkcji nowoczesnych czołgów i ich komponentów.

24 września: Korea Południowa i Węgry omówili współpracę gospodarczą. Ambasador Korei Południowej Choi Gyu-sik został zaproszony przez węgierskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Ambasador podczas spotkania wymienił opinie na temat dwustronnych relacji gospodarczych i możliwości ich wzmocnienia.

25 września: ambasador Korei Południowej uczestniczyła w konferencji Rady Wspólnego Wspierania Działalności Gospodarczej Warszawy, Wrocławia i Katowic. Rada ta zrzesza koreańskich

biznesmenów inwestujących w Polsce. Spotkanie służyło wyjaśnieniu obecnych trendów gospodarczych w Polsce. W wideokonferencji uczestniczyli także pracownicy Ministerstw Rozwoju i Finansów, aby omówić rządową politykę wsparcia dla przedsiębiorstw.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

8-12 września: liderzy obu Korei wymienili się listami. Dyrektor Biura Bezpieczeństwa Narodowego Suh Hoon poinformował, że na początku miesiąca doszło do wymiany listów między prezydentem Moon Jae-inem i przewodniczącym Kim Jong-unem. Treść listu północnokoreańskiego przewodniczącego została podana do wiadomości publicznej dopiero 25 września. Wynika z niej, że Kim Jong-un w odpowiedzi na list południowokoreańskiego prezydenta życzył „zdrowia i szczęścia” sąsiedniemu narodowi. Przewodniczący KRLD odnosił się do wyzwania związanych z pandemią COVID-19 oraz klęskami żywiołowymi, które dotknęły Półwysep Koreański. W liście znalazła się pochwała wysiłków prezydenta Moon Jae-ina, który „jak nikt inny poradził sobie z trudnościami i presją”.

19 września: druga rocznica szczytu w Pjongjangu odbyła się bez przełomu w relacjach międzykoreańskich. Prezydent Moon Jae-in podkreślił znaczenie implementacji deklaracji z Pjongjangu, pomimo trudności w relacjach z KRLD i narastającego niezadowolenia opinii publicznej w samej Korei Południowej. Dwa lata temu podczas szczytu prezydent Moon Jae-in i przewodniczący Kim Jong-un zadeklarowali denuklearyzację oraz zbudowanie trwałego pokoju na Półwyspie Koreańskim, a także rzeczywistą demilitaryzację strefy granicznej. W przeciwieństwie do Korei Południowej, północnokoreańskie media państwowe nie poruszały tematu rocznicy szczytu.

23 września: prezydent Moon Jae-in ponownie wezwał Zgromadzenie Ogólne ONZ do poparcia procesów pokojowych na Półwyspie Koreańskim. Podobnie jak w 2018 roku, prezydent Moon Jae-in przemawiając przed Zgromadzeniem Ogólnym Organizacji Narodów Zjednoczonych wyraził potrzebę oficjalnego zakończenia wojny koreańskiej. Warto podkreślić, że na ten rok przypada siedemdziesiąta rocznica wybuchu wojny koreańskiej, która do tej pory nie zakończyła się podpisaniem traktatu pokojowego. Prezydent Moon Jae-in ponownie podniósł potrzebę zagwarantowania pokoju na Półwyspie na arenie międzynarodowej, mając nadzieję na wznowienie rozmów między Waszyngtonem i Pjongjaniem. Według południowokoreańskiego

przywódcy całkowita denuklearyzacja KRLD jest niemożliwa bez traktatu pokojowego.

24 września: KRLD została oskarżona o zabicie południowokoreańskiego urzędnika. Ministerstwo Obrony oświadczyło, że urzędnik Ministerstwa Oceanów i Rybołówstwa został brutalnie zamordowany, a następnie jego zwłoki zostały spalone przez północnokoreańskich żołnierzy. Urzędnik miał wykonywać swoje obowiązki w rejonie wód granicznych, które polegały na inspekcji nielegalnych połowów. Korea Południowa potępiła ten „akt brutalności” i zażądała wyjaśnień oraz ukarania odpowiedzialnych za ten czyn żołnierzy. Warto zauważyć, że był to pierwszy tego typu incydent – zastrzelenie południowokoreańskiego obywatela w Korei Północnej – od 2008 roku, kiedy zginęła turystka w Górach Diamentowych.

25 września: przewodniczący Kim Jong-un przeprosił za incydent z udziałem południowokoreańskiego urzędnika. W oficjalnym oświadczeniu Kim Jong-un przeprosił obywateli Korei Południowej za działania żołnierzy, które doprowadziły do śmierci urzędnika. Wystosowanie oficjalnych przeprosin przez lidera KRLD nie było typowym gestem w relacjach międzykoreańskich. Według strony północnokoreańskiej incydent był „niefortunnym wydarzeniem” w dobie pandemii COVID-19, kiedy oba narody powinny sobie pomagać. Korea Północna poinformowała Seul, że żołnierze zostali poinstruowani, aby rejestrować cały proces działań związanych z bezpieczeństwem granic morskich, aby nie doprowadzić do podobnych „nieporozumień” w przyszłości. Ponadto przewodniczący Kim Jong-un podkreślił, że należy dołożyć wszelkich starań, aby stosunki międzykoreańskie nadal były kształtowane przez „zaufanie i wzajemny szacunek”.

29 września: południowokoreańskie śledztwo wykazało, że urzędnik zastrzelony przez północnokoreańskich żołnierzy był uciekinierem. Koreańska Straż Przybrzeżna poinformowała o wynikach przeprowadzonego śledztwa w sprawie dostania się południowokoreańskiego urzędnika na wody terytorialne Korei Północnej. Na podstawie materiałów, które dostarczył wywiad stwierdzono, że mężczyzna prawdopodobnie podjął próbę ucieczki do Korei Północnej.

29 września: Ministerstwo ds. Zjednoczenia wydało zgodę na wysłanie pomocy humanitarnej do Korei Północnej. Ministerstwo ds. Zjednoczenia oświadczyło, że wydano zgodę na dostarczenie przez organizację humanitarną zaopatrzenia medycznego do Korei Północnej. Decyzja ta spotkała się z krytyką ze względu na zastrzelenie południowokoreańskiego urzędnika. Ministerstwo ds. Zjednoczenia oświadczyło, że zgoda została wydana w trakcie trwania śledztwa i dopiero jego wyniki mogą wpłynąć na zmianę decyzji – szczególnie, że proces weryfikacji dostawy humanitarnej jest długotrwały. Ponadto wstrzymano

wydawanie innych decyzji, o czym zostały poinformowane organizacje humanitarne, które chciały ubiegać się o zezwolenia.

29 września: północnokoreański dyplomata zabrał głos w debacie ogólnej ONZ. Szef misji dyplomatycznej KRLD przy Organizacji Narodów Zjednoczonych Kim Song oświadczył, że „Korea Północna nie sprzeda swojej godności dla rozwoju gospodarczego”. Ponadto podkreślił gotowość do „obrony własnego bezpieczeństwa, dzięki zbudowanej przez siebie absolutnej sile”. Według dyplomaty „ochrona godności” pozostaje niezachwianym stanowiskiem KRLD, nawet wobec potrzeby budowania rozwoju gospodarczego przy zewnętrznej pomocy. W przemówieniu znalazły się także odwołania do północnokoreańskiej ideologii samowystarczalności – dyplomata zapowiedział dołożenie wszelkich starań do budowania „dobrobytu własnymi wysiłkami”. W dalszej części przemówienia ambasador skupił się na znaczeniu siły militarnej, również w procesie pokojowym – „absolutna siła” ma służyć ochronie i zapobieganiu wojnie. Warto zwrócić uwagę na różne wizje pokoju na Półwyspie Koreańskim, które w tym miesiącu przedstawiono przed ONZ: prezydent Moon Jae-in sugerował zakończenie wojny koreańskiej traktatem pokojowym, a ambasador Kim Song skupił się na znaczeniu siły militarnej jako gwarancji bezpieczeństwa. Przemówienie północnokoreańskiego dyplomaty może sugerować, że KRLD wznowi zbrojenia – przede wszystkim, aby wyrzucić presję na Stanach Zjednoczonych.

KOMENTARZ

Śmierć południowokoreańskiego urzędnika mogłaby stanowić poważne zagrożenie dla relacji międzykoreańskich, gdyby nie postawa liderów obu państw. Do podobnego incydentu doszło w 2008 roku, kiedy południowokoreańska turystka została zastrzelona przez północnokoreańskiego żołnierza. Według strony północnokoreańskiej, kobieta zboczyła ze szlaku turystycznego w Górach Diamentowych, a następnie uciekała przed patrolem – co zostało później wykluczone przez południowokoreańskich biegłych, którzy orzekli, że strzały zostały oddane do osoby stojącej. Warto przypomnieć o tym incydencie z kilku powodów. Po pierwsze strona północnokoreańska odmówiła wspólnego lub niezależnego śledztwa. Po drugiej, Seul natychmiast wstrzymał program turystyczny do Gór Diamentowych. W rezultacie doszło do eskalacji napięcia między obiema stronami.

Tym razem było inaczej. Przeprosiny za incydent ze strony przywódcy KRLD były niespodziewanym wydarzeniem, co stanowiły istotny element łagodzący potencjalną eskalację sporu. Na korzyść wewnętrznego usprawiedliwienia KRLD działa obecna sytuacja epidemiologiczna – chociaż nie usprawiedliwia zastrzelenia mężczyzny, który dostał się na północnokoreańskie wody terytorialne, może tłumaczyć działania żołnierzy, działających zgodnie z wytycznymi rządu. W tym miesiącu władze KRLD wprowadziły przepisy nakazujące strzelanie do osób próbujących dostać się do kraju – przede wszystkim z Chin – aby zapobiegać rozprzestrzenianiu się COVID-19.

Z drugiej strony dla prezydenta Moon Jae-ina utrzymanie dobrych relacji z Koreą Północną nadal pozostaje kluczowym elementem polityki zagranicznej – szczególnie wobec problemów krajowych. Nie bez powodu Biuro ds. Bezpieczeństwa Narodowego działające w Błękitnym Domu dzień po incydencie upubliczniło list przewodniczącego KRLD z życzeniami zdrowia dla obywateli Korei Południowej. Ponadto Seul kontynuował rozmowy z Waszyngtonem na temat wspólnej strategii względem Korei Północnej, która ma na celu ożywienie dialogu w sprawie denuklearyzacji oraz współpracy międzykoreańskiej. Jednocześnie pojawiły się doniesienia o próbie ucieczki do Korei Północnej podjętej przez urzędnika, podważające rangę „śmierci na służbie”.

Pomimo gestów dobrej woli ze strony przywódców, Korea Południowa nie mogła zadowolić się wyjaśnieniami strony północnokoreańskiej, które nie pokrywały się z wynikami śledztwa własnych służb wywiadowczych. Seul, podobnie jak w 2008 roku, zażądał wspólnego śledztwa, które byłoby rozwiązaniem akceptowalnym przez południowokoreańską opinię publiczną. W chwili obecnej ciężko ocenić, czy KRLD zgodzi się na takie nietypowe dla tego państwa rozwiązanie, czy „przeczeka” aż sprawa ucichnie – co jest możliwe przy „łagodnym” stanowisku prezydenta Moon Jae-ina w odniesieniu do poprzednich incydentów, takich jak wysadzenie biura łącznikowego w Kaesong. Bardziej prawdopodobnym rozwiązaniem jest wznowienie komunikacji wojskowej – co przez stronę południowokoreańską mogłoby zostać okrzyknięte sukcesem. W czerwcu tego roku KRLD zerwała całkowitą łączność z Koreą Południową, co okazało się źródłem wielu problemów.

Seul postrzega zmiany w japońskim rządzie jako szansę na naprawę dwustronnych relacji. Nowy premier Japonii Suga Yoshihide stoi przed trudnym zadaniem naprawy relacji z Seulem. Czy polityk blisko związany z Abe Shinzo przyjmie nową politykę względem Korei Południowej? W przeciągu ostatnich dwóch lat znacznie nasiliły się wzajemne negatywne sentymenty między Japonią i Koreą Południową. Spory historyczne przerodziły się w konflikt gospodarczy, który zagrażał również sojuszowi na płaszczyźnie bezpieczeństwa (groźba wycofania się z porozumienia GSOMIA). Narastający w ostatnich miesiącach spór był daleki od

pragmatycznego podejścia: oba państwa łączą nie tylko bliskie stosunki gospodarcze, ale także podobne wyzwania, jak zmniejszające się zaangażowanie Stanów Zjednoczonych w regionie, wzrost potęgi Chin i zbrojenia nuklearne Korei Północnej. Mimo to historyczne spory ciągle okazują się przeszkodą dla zbudowania partnerstwa między tymi państwami.

W ostatnich latach Abe Shinzo stał się w Korei Południowej symbolem „złego” nacjonalizmu, wybielającego japońskie zbrodnie okresu kolonialnego. Warto przypomnieć, że w przeprowadzonym listopadzie ubiegłego roku sondażu Gallup Korea, Abe Shinzo cieszył się mniejszą sympatią niż przewodniczący KRLD. Decyzja o „odejściu na emeryturę” rozbudziła w Korei Południowej nadzieję na nowy start w relacjach dwustronnych. Może okazać się ona jednak płonna, gdyż spory w dwustronnych relacjach są dużo głębiej zakorzenione niż polityka jednego premiera. Twarde stanowisko Abe Shinzo wobec Korei Południowej cieszyło się w Japonii publicznym poparciem i wątpliwe jest, aby premier Suga drastycznie zmienił politykę. Proces pojednania będzie długotrwały i skupi się wokół wznowienia dialogu na najwyższym szczeblu. Wątpliwe jest jednak, aby przyniósł stałe rozwiązania dla sporów historycznych. Rozmowy z nowym premierem najprawdopodobniej zaowocują przywróceniem dawnego sojuszu, opartego na współpracy gospodarczej i na płaszczyźnie bezpieczeństwa. Takie partnerstwo będzie trwać, dopóki znów na pierwszy plan nie wysuną się spory historyczne. Innymi słowy, dopóki Korea Południowa i Japonia nie wypracują wspólnego rozwiązania dla kwestii kobiet-pocieszycielek oraz przymusowej pracy, dopóty żadne zmiany w rządzie obu państw nie zagwarantują budowy trwałego sojuszu.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

